תאיר נרי
בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א

בס"ד, גליון מס' 14
פרשת **דברים** ד' באב תשס"ט

נקודת אור - הרב אמיר בן דוד שליט"א

האבכה בחודש החמישי?

בכל שנה, כאשר מתקרבים לט' באב, עולה וצפה השאלה על מה אנו צריכים להתעורר בט' באב, ומה עלינו לתקן?

כדי לנסות לענות על שאלה זו, הבה נחזור לשורש של יום זה, כפי שהוא מופיע בפרשנות. חז"ל אמרו על חטא המרגלים: "אמר להן הקב"ה לישראל: אתם בכיתם בכיה של חינם, ואני אקבע לכם בכיה לדורות" (סנהדרין קד:), כמו כן בתאור חטא המרגלים בפרשתנו כתוב: "ותרגנו באהליכם ותאמרו **בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים,** לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו". (דברים א, כז). וצריך להבין, כיצד מגיעים עם ישראל למסקנה שה' חי"ו שונא אותנו? הרי עם ישראל מאז יציאת מצרים, מלומד בניסים - 10 המכות, קריעת ים סוף, ירידת המן יום יום, באר מרים, ענן מלווה ביום, עמוד אש בלילה.

ואם כן, איך מגיעים למחשבה שהקב"ה שונא אותנו, אחרי כל הטוב הזה?

הזוהר הקדוש (פרשת תרומה קעה ע"ב) אומר: "לא גלו ישראל עד שסכרו בקודשא בריך הוא ובמלכותא דבית דוד..." ומסביר **האדמו"ר מקאמארנא** בספרו "נתיב מצותיך", שמשמעות הכפירה ב"דוד" היא הכפירה בהשגחה הפרטית של הקב"ה על כל כל אחד ואחד מאיתנו. אין כדוד המלך שממלד אותנו, דרך ספר תהלים ודרך כל הסבל שעבר, שהקב"ה משגיח עלינו כל רגע ורגע על כל פרט ופרט, קטן כגדול. ואכן המשיחה שלנו בעולם הזה היא לגלות את הקב"ה במציאות, בכל דבר ודבר שקורה לנו. כשאדם נמצא בנסיון, כלומר התכנית **שהוא** תכנן לעצמו לא יצאה לפועל וקרתה תקלה כל שהיא - האוטובוס אחר, פקק תנועה, התקלקל המכשיר, ועוד עשרות מקרים של "תקלות" שקורות לאדם יום יום, עליו להתאחד באמונה שמה שקרה לו בא מאת ה' ולטובתו. שהרי הקב"ה לא עושה לאדם רע, והיסורים שאדם עובר והנסיונות שלו - באים על מנת שיתקן את הדרוש תיקון. כשאדם נכנס לאמונה בזמן הנסיון, לאחר זמן הקב"ה מאיר את עיניו להבין מדוע קרתה ה"תקלה", וכיצד כל זה היה לטובתו. אז מתמלא האדם שמחה והודאה לקב"ה שהוא ראוה ומבין שהקב"ה משגיח עליו בכל רגע וכל מה שהוא עושה לו הוא לטובתו. כשהאדם מגיע למדרגה ש"מבשרי אֶחֱזֶה אלוֹק", מתמלא הוא באהבת ה' גדולה, כך שבזמן נסיון אין לו תרעומת על הקב"ה, אלא יודע הוא שזה מאת ה' ולטובתו, אף שאינו מבין מדוע.

כשאדם כופר בהשגחה הפרטית בדברים הקטנים, הוא עלול לכפור בדברים הגדולים. כבר בחטא מסה ומריבה, התורה מדגישה: "על ריב בני ישראל ועל נסם את ה' לאמור היש ה' בקרבנו אם **אַיִן**" (שמות יז, ז).

ונשים לב: כאן אין שאלה היש ה' בקרבנו אם **לא** אלא אם **אין**, כלומר איזו השגחה יש עלינו האם השגחה פרטית, שם הו-יה בקרבנו, או בבחינת **אין** - כביכול הקב"ה למעלה ולא מתעסק עם מה שקורה כאן למטה חס ושלום. כשאדם **חי** בתחושת השגחה פרטית מאת הקב"ה יום יום, הוא מתמלא באהבת ה' והוא מרגיש שהקב"ה קרוב אליו, משגיח עליו ויודע שעושה הכל לטובתו. אם היו עם ישראל בדרגה כזו, בודאי שהם לא היו מעלים על דעתם ש"בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים"!

ומה קורה בימינו? האם אנו מצליחים לראות את יד ה' בכל דבר שקורה לנו? חז"ל אומרים שלא חרבה ירושלים, אלא בגלל שנאת חינם ואחת הסיבות לשנאת חינם היא הקנאה. משמעות הקנאה היא שאינך מקבל את הנהגת ה' בעולם - למה מגיע לו? מגיע לי! אך אם הכל מאת ה' - הקב"ה נותן לכל אחד לפי מה שהוא צריך ואין כאן שום מקום לקנאה!

רואים אם כן, שגם היסוד לאחדות האומה מקבל מהאמונה בהשגחה הפרטית של הקב"ה בעולמו. הבה נתרגל לראות בכל דבר קטן את השגחת הקב"ה, אז נרגיש את קרבת ה' אלינו, מתוך כך נזכה לקיום דברי הנביא הושע (ג, ה): "יאחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' אלוקיהם ואת דוד מלכם, ופחדו אל ה' ואל טובו באחרית הימים". ופחדו אל ה' - זה בית המקדש שיבנה במהרה בדורנו אמן (מדרש שמואל פ"י).

מאמר מפי **הרב ניר בן ארצי שליט"א** | **הרב עמרם אדרעי** לע"ר בן יעקב | **מקדש ואורו** הרב אהרן אליהו | **תקשו ראיתם לשלום** תשיון אלייה

מקוננות: שערי דמעה לא נעלו.
אם כן. שערים למה?
לדמעותיהם של אותם שוטים, שבוכים.
ואינם יודעים על מה הם בוכים.
(רבי שמחה בונם מפשיסחא)

בערה
לשאוף קדימה,
להאמין שאתה יכול,
להצליח איפה שאתה
להיות מקצוען במה שאתה עושה.
מקד"צ "עמנואל"
ע"ש סא"ל עמנואל יהודה פורנו הי"ד
לפרטים: 054-9900573
עמנואל

נס"ד
להקת נפלאות
"אילו יהודי היה יודע מה זו חתונה"!
מיצג כיבוד
www.nafsha.co.il
050-4146593

זמני שבת

כניסת שבת	
ירושלים	19:06
ת"א	19:21
ב"ש	19:22
חיפה	19:14
יציאת שבת	
ירושלים	20:21
ת"א	20:24
ב"ש	20:23
חיפה	20:25

עורכי לוח ע"י
תאיר נרי
בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליטא
מושב תלמים מ.נ. 7.ד. גליל דרום 79315
טל: 1-599-599-590 | פקס: 08-6610015
דוא"ל: tairneri@gmail.com

עלון לילדים

מסביב לשולחן השבת

בפרשת שבוע אנו מתחילים לקרא בספר דברים, שהוא נאום ארוך של משה רבנו לעם ישראל, לפני העברת ההנהגה ליהושע בן נון. בנאום זה משה מזכיר לעם ישראל מצות שנעשו בעבר, מוכיחים על חטאיהם בפדבר ומזהירים מלחטא לבבה, כדי להכינם לכניסה לארץ ישראל.

באחת מהתוכחות בפרשתנו אומר משה לעם: "אמיה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם". רש"י מביא את משה הוכיח את ישראל על כך שהם מתלוננים עליו סבה, והזהירם שלא יחטאו וירדו ממדרגתם הגבוהה. חז"ל הוסיפו לנו עוד שיש קשר בין המלה "איכה" שאמר משה, להפעלת "איכה" שאנו קוראים בשבת, ולמגילת "איכה" שקוראים ביום תשעה באב. ולכך נאמר במדרש: "ישלולה בנביאים נבאו בלשון איכה, ואלו הם: משה, ישעיה וירמיה... **משה** (בפרשתנו) **ראה** את ישראל בכבודן ולסוף שחטאו) אמר: "איכה אשא לבדי". **ישעיה** (בהקבלתנו) שראה אותן בפחוזן (כשחטאו) אמר: "איכה היתה לזונה קרית נאמנה", **ירמיה** ראה אותן בפחדן (כשנענשו ונחרב בית המקדש) אמר: "איכה ישבה בדד".

מבדרש זה אנו רואים דבר מיחד. חז"ל באים לימדנו שבית המקדש לא נחרב פתאום, כיון בגלל מלחמה עם הגויים, אלא זה תהלי בהתנהגות שלנו - עם ישראל. אם עם ישראל חטא ושרב להקשיב לאזהרותיו של משה רבנו, כלנו בוכים לאלוק כל הדורות עם הנביא ירמיהו "איכה ישבה בדד". הרי נאמר בתלמוד: "**כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאלו הוא החריבו**". מכאן נלמד דבר חשוב מאוד - עלינו מוטלת האחריות לתקנו את מעשינו, להתקדם ולהשתפר במצוות שבין אדם למקום ובין אדם לחברו. בעונרת אבלנו ותיקונו מעשינו ונהפוך להתעשמות הנבואה: "שימו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה, שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה" בבית משיח צדקנו במהרה. בימינו. אמן.

הסיפור שלי

תקציר: "קרוסי המוזן" הזמין את אלרואי לביתו! לשתות לימונדה קרה. אלרואי מגלה כי הוא אינו מוזן כלל ושקוראים לו קשה. בעצב מספר קשה לאלרואי, כי לא נשארה לו משפחה וזאת לאחר ששלחו את כלם לסיביר.

* * *

"סיביר היא עיר מדברת, לשם שלח המשקל הרוסי את היהודים הציונים. זה היה עגוב". ראיתי את הדעים של קשה מתמלאות בדמעות. רציתי לנחם אותו, לא יודעתי איך. "אתה מבין" קשה המשיך, "בסיביר מזג האויר הוא קיצוני: הקור האיים שם, זה משהו שאי אפשר לסבול! במחנה הזה קשה לפליטים כמוני". שאלתי את קשה: "אבל, למה ברשא אתקסוי? קשה חיך בכאב: "בדיוקה, לא רצו לשמע על רעיונות ציוניים, אל על רעיונות בכלל. ואמא שלי היה ציוני בדם. לכן ברשו אותנו. היו לי נסים גדולים והעבדה שהיתי ילד קטן עזרה לי מאד!" חשבתי בתוך שקט. רציתי לשאל על כלם, אבל שקלאר את הכאב בעיניו הבנתי. הנחתי יד על הכתף שלו, הוא חיך אלי: "אני שמח שהבדור בדם לחבר שלי". חיבתי בחנכה: "נם אני", עניתי.

מאותו יום, קשה ואני הפכנו להיות קרובים מאד. הוא מספר לי סיפורים מרתקים על רוסיה ולפעמים אפלו מגיע לאכל אצלנו בשבתות. קשה כבר לא לבד, יש לו משפחה חדשה, ואני אני כבר בקבלתי תמונה משלי על הקיר של קשה...

סוף...

בדרך למקדש...

זחו נמרו לידר את כל הבדים הדרולים בלשכת בית שמעיה, חכיתי שנם אחיטוב יסים.

לפתע, ראיתי מדף עליון בדים קטנים. הסתכלתי ולא האמנתי למראה עיני... על הבדים היתה חותמת. התקרבתי יותר, זו היתה החתימה של יוחנן הכהן הגדול. "מקש כמו! ביפור נס פך השמן!" קראתי. "יכול" חיך אחיטוב שסים בעיניים. "אתה יודע" אמר לי, "מעטים מאד הדברים כאן בבית המקדש שנחתמים בחותמת הכהן הגדול, בעיניים. - כדי שמן הזית הזך".

"ירק בשמן זה מתר לחדלים את מנורת הזהב" אמרתי. "יכון" אמר אחיטוב. "את השמן מכינים מזיתים הגדלים בצמון. הצמן השמן נעשית בצורה מיחדת".

"בכל כד בזה" הצביע אחיטוב על הבדים הקטנים, "יש כמות המספיקה לחדלים את 7 נרות המנורה". יפה קרה אז בתקופת אנטיוכוס יוסף שאלתי, "ילאחר שבחסדי ה' נבר יחודה המכבי וחלילו על היונים" מיד ענה אחיטוב, "עלו החשמונאים לבית המקדש, בשהגיעו הם נדהמו לראות את החרבן והחרס שעשה חילי יון. הם קרעו את בגדיהם, נתנו עפר על ראשם ובכו בכי גדול".

עצמתי את עיני, כל כך קשה לדמיין את בית המקדש שרום, הרוס ומחלל. "המחשמונאים החלו בטהור המקדש ובבנית הכלים שהרסו היונים. אך בשהגיע זמן הדלקת המנורה - לא נמצא אף לא פך שמן אחד החתום בחותמת הכהן הגדול - כל הבדים היו פתוחים. הם חפשו בכל מקום אפשרי, הרימו את שברי הבדים, אולי בכל זאת ימצא בד קטן חתום... אך משלא מצאו, החלו לחפש בכל המקדש בלשכות, בנעורות, בחצרות ובכשור מצאו בד קטן חתום!

אותו יום שדלקה המנורה, היתה השמחה גדולה, במשך כל הימים הנמנים עם ישראל בעזרת ובחצרות ובכל מקום נשמעה שירת הלוים. השמחה גדלה עוד יותר משנודע הנס שנעשה, שדלקה המנורה כל 8 הימים!! דמעות שמחה מלאו את עיני. "כלנו ראינו את טוב ה' וחסדו! הבדול שישמר עלינו".

"אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל"

מה רבו מעשיך ה'...

"על עקבים ונמדים"

"יתר שמוליק, רוצה שבאמדד את הנבה שלך?" אליהו מתח את סרטי המדה שבבית מרבלו עד לראשו. "יצא לך מטר עשרים וחמשה סנטימטרים! אתה יותר גבוה מפני, לי יצא רק מטר ושמונה עשר סנטימטרים".

מעניין למה יש הבדלים גבהה בין ילדים... הרהר שמוליק והחליט לשאל את דודו חיים הרופא, קישבנו לבקור היום.

אחר הצהרים, דוד חיים ישב בסלון והאזין לשאלתו של שמוליק. "יהו, זו שאלה יפה מאד. כמו שאתה בודאי יודע בדי לגדל, אנו זקוקים לסוון. המזון משתמש בחמרים שיש באכל כדי לבנות את העצמות. השרירים ושאר האיברים. ילד שאוכל מזון יותר בריא ומגוון יתפתח יותר טוב בגוף לכן, בתקופת הגדילה, המח מגיה על איבר מיחד שקרוא "בלוטת יותרת המח" ליצר יהורמון גדילה. יהורמון הגדילה הוא חמר, שמגדד את איברי הגוף לגדל ולהתפתח. יהורמון הגדילה מגיה בכמות שונה אצל ילדים שונים (לפעמים זו חי הסבה להבדלי הגבהים בינים.

"אתה יודע שמוליק, ישנם אנשים, שבלוטת יותרת המח שלהם לא מגיה מספיק יהורמון גדילה, ואז הם אינם גדלים כמעט, הנה עה זו נקראת "עקרות". אבל מצד שני, לפעמים יש יותר מדי יהורמון גדילה, ונקרא "ענקות". אבל אתה יודע, העקר זה מה שבפנים!"

בא לכם לתרום לנו?
אם יש לכם רעיון, אם מישהו אי שהוא נתקל בנקודה מעניינת...
פקס: 08-6610015 דואר אלקטרוני: tairneri@gmail.com

מקוננות אל הדרום

מי הם האנשים, איזה החלטה קבלו,
מה היה רע בהחלטה שלהם?

הזיכלת לקבל החלטה מהירה, נראית לפעמים כמו אמצי רוח גבורה. ואכן, אלה שקבלו החלטה שנעמאית ועשו פעלה בלתי אחראית, בפקום לנוח בפלחמה, הכו עד חרמה.

פעמיקנון אחדות דמדר.
מנה הוא הנמרה.
המלחמה הוא - מלחמת כיבוש ארץ כנען.
התחנותים הם בנ-ר מה ובנו ראבן.

את התשובות תחדה. שם לאותות לבקה:
tairneri@gmail.com | **08-6610015**
או בדואר אלקטרוני:

כותבי עלון ילדים: הרב יישראל שנבנב, ירדן נאור, תהילה יפת. | עיצוב: יעל בית הלחמי

קדושים תהיו - הרב עמרם אדרעי שליט"א

הלכות יין גויים
(ע"פ ספר "הכשרות כהלכה")

התורה אסרה יין גויים שנסוכהו לעבודה זרה בפולחניהם בשתייה ובהנאה ונקרא **"יין נסך"**. חז"ל אסרו אפילו סתם יינם של גוים (אף שלא נסוכהו לע"ז) בשתייה ובהנאה. וכן אסרו יין של יהודי, שגיר נגע בו, בשתייה כדין יין נסך. והטעם שאסרו יין גויים (מלבד החשש שנסוכהו לע"ז), כתבו חז"ל: גזירה משום בנותיהם שלא יבואו להתיחד עמהם, ויבואו ע"י לידי זנות ולידי חיתון, ולכן אסרוהו בשתייה ומשום גזירה יין נסך אסרוהו אף בהנאה. ולדעת מרן ה"בית יוסף" ועוד פוסקים שיש להחמיר ולאסור אפילו בהנאה סתם יינם אף שלא נסוכהו לע"ז.

לא אסרו חז"ל סתם יינם ומגען ביין שלנו גם בהנאה, אלא רק בגויים עובדי עבודה זרה. אבל גויים שאין עובדים עבודה זרה כגון, ישמעאלים שהן פסיסלים ועז"ז ושהם מודים בייחוד. אין יינם ומגען ביין שלנו אסור בהנאה, אלא רק בשתיה בלבד. נוצרים שימינו שעונדים צלב שתי וערב, אוסרים את היין בשתיה ובהנאה.

גוי קטן, אם אוסר יין במגנו: ילד קטן של גוי עובד ע"ז שאינו מכיר ע"ז ומשמשיה, אינו אוסר את היין במגענו ואסור רק בשתייה ומותר בהנאה. ואפילו הוא תינוק בן יומו אוסר את היין בשתיה. אך תינוק ישמעאלי אם הוא קטן עליו כ"ז כוונת מגע, אינו אוסר היין שלנו במגע, אפילו בשתייה.

הנגיעה האוסרת: כיצד היא הנגיעה שאוסר בה הגוי את היין? שיגע בידו או ברגלו, או בדבר אחר שבידו וישכשך. אפילו בפיו, כגון ששתה ממנו, או שמציץ במניקה בחבית והעלהו בפיו (שלָגם דרך קשית שתייה והשאיר יין בכלי), כל היין אסור בהנאה. ואין חילוק בין שכשוך רב לשכשוך מועט, אלא הכל אסור. ויש אומרים דאם נגע ברגלו אינו אוסר בהנאה, דאין דרך נסוך בכך. אך בשתייה - אסור. ובנגיעה לחוד בלא שכשוך, אינו אוסר בהנאה ואסור בשתייה.

מגע עכו"ם לאסור בהנאה, צריך **שלושה תנאים: 1.** שיתהוו ליגע, להוציא תינוק שנגע דלאו בר כוונה הוא. וכן לאפוקי נפל לבור והעלוהו מת, שאם נפל בלי לבור ש"ב והעלוהו משם מת, היין מותר בהנאה ואסור בשתייה. אבל עלה חי, אסור בהנאה. **2.** שידע שהוא יין. **3.** שלא יהא עוסק בדבר אחר.

מגע גוי ביין בלא כוונה ובאמצעות חפץ זר: אם נגע גוי ביין באמצעות חפץ זר ובלא כוונה, כגון שהיה יורד מעץ דקל ובידו ולוכ, ונגע בכנף בגדו שלא בכוונה. וכן אם נתכוון ליגע בו ע"י דבר אחר ואינו יודע שהוא יין, מותר אפילו בשתיה. והרמ"א שם כתב שבזמן הזה האומות אינם עובדי כוכבים הם ולכן מגעו מקרי שלא בכוונה.

נגע בכלי שבתוכו יין: נגע בכלי אם בקבוק שהיה בהם יין, אם הגביהו ויצק היין, אע"פ שלא שכשך, נאסר, שהרי בא היין מכוחו. הגביה כלי יין (סגור) ולא שכשך ולא נגע מותר. וכל שכן שאינו אוסר בנגיעת הכלי לחוד. יש מי שאומר שאם אחז הגוי בכלי פתוח של יין ושכשכו, אע"פ שלא הגביהו ולא נגע ביין נאסר בהנאה. ורמ"א כתב שרבים חולקים לומר דאם שכשך בגופו אם הכלי בלא הגבהה לא מקרי משכשך, לכן אין להחמיר במקום הפסד (ומותר בהנאה ואסור בשתיה).

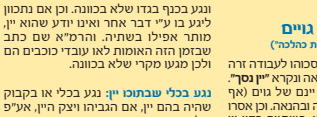

ויש אומרים שמיץ ענבים מפוסטר אינו נחשב ליין מבושל, ולכן צריך להקפיד ולהיזהר בזה ממגע נכרי.

יין שנגע בו יהודי שאינו שומר תורה ומצוות ודין מומר: יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, אינו עושה את היין לנסך. אך אוסר את היין בשתיה. לכן יש להיזהר שלא לשתות יין של מחלל שבת, וכן יש לקנות יין רק בהכשר מיום שלא מחלל שבת ושומר מצוות. וכן מקפידים בעשיית היין, שכל הפועלים המתעסקים בעשיית היין שיהיו יהודים יראי שמים ושומרי תורה ומצוות.

אם יהודי מחלל שבת את מומר, מוביל את היין השכר או שעובד במקום שמוכרים יין כשר, יש להקפיד כי פי הבקבוקים של היין יהיו סגורים היטב בחותם בתוך חותם כדין (וכדלעיל).

חומץ: חומץ שנעשה מסתם יינם אסור בשתייה ובהנאה, ולעולם הוא באיסורו.

יין כשר שהרותח (יין מבושל): יין כשר שנתבשל עד שהורתח ונתמעט ממידתו ע"י הרתיחה, אם נגע בו גוי, לא נאסר, ומותר אפילו בשתיה.

אין מספקידין ולא שולחין יין כשר בידי גוי, אלא אם כן הוא בשתי חותמות (כדין כל דבר שאסור מהתורה).

יין מפוסטר ע"י מפעלי יין אם נחשב יין מבושל: יין מפוסטר שמפסטרים אותו הוים במפעלי היין, יש אומרים שאינו נאסר במגע גוי או מחלל שבת בפרהסיא, שהרי על כל פנים הרתיחו אותו ולא חילקו חז"ל בסוגי ההרתחה. ויש אומרים שמיץ ענבים מפוסטר אינו נחשב ליין מבושל, ולכן צריך להקפיד ולהיזהר בזה ממגע נכרי.

***

הרב עמרם אדרעי שליט"א: יש חמירים שאם הגוי ראה את היין, אע"פ שלא נגע בו - חמירים שלא לשתותו. אבל מדינא ודאי שמותר. ואם הגוי הזה אינו עכו"ם אלא שאם נגע בו - מחמירים שלא לשתותו. אבל עכו"ם אם הוא שמעבאל, אפילו חומרה וזמדת חסידות ליכא בזה. ואם הגוי לא נתן עניו בו בכוונה אלא בהעברה בלבד דרך הליכתו בשוק, אין להקפיד אפילו מימדת חסידות. וכן כשראה דרך כלי זכוכית אין לדקדק בכך.

יש אומרים שבהחומרא בראיה היא דווקא במקום שנגיעה היתה אוסרת, אבל שבנגיעה לא אוסרת, כגון שהכלי סתום וסגור, אין להחמיר בראיית הגוי.

המספקיד א השולח יין כשר בידי גוי שצרך לחתום ולסמן את היין: אין מפקידין ולא שולחין יין כשר בידי גוי, אא"כ הוא חתום בשתי חותמות. ואם סתם הבקבוק אם הקוקן בסתימה מהודקת יפה בחוזק כדרך שסותמין הבקבוק שלא יזוב היין ממנו, הרי זה נחשב חותם אחד. ואם קשר עליו קשר משונה, הרי זה חותם שני. ויש אומרים שיש לחתום את הסתימה בחותמת פרטית שלא ניתנת לזיוף. וצריך שיכיר חברו המקבל את היין את חתימתו או כתיבת יד. ואם החותמת היתה סתורה שיש חשש שנפתח היין, אסור. וכן אם לא הכיר את כתב היד.

יין שנגע בו יהודי מומר: יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, אינו עושה את היין לנסך. אך אוסר את היין בשתיה. לכן יש להיזהר שלא לשתות יין של מחלל שבת, וכן יש לקנות יין רק בהכשר מיום שלא מחלל שבת ושומר מצוות. וכן מקפידים בעשיית היין, שכל הפועלים המתעסקים בעשיית היין שיהיו יהודים יראי שמים ושומרי תורה ומצוות.

אם יהודי מחלל שבת את מומר, מוביל את היין השכר או שעובד במקום שמוכרים יין כשר, יש להקפיד כי פי הבקבוקים של היין יהיו סגורים היטב בחותם בתוך חותם כדין (וכדלעיל).

יין כשר שנגע בו יהודי בכוונה כדי להפסידו: גוי שנגע ביין של ישראל בכוונה כדי להכעיסו ולהפסידו ע"י שיאסרו עליו, הרי זה מותר, אפילו שאין יודעים כך אלא באמדנות (שיש חשש), מותר אפילו בשתייה, ויש לשתותו בפני הגוי כדי שלא יראנו עצמם בכך. מאידך הרמב"ם ז"ל אוסר. ולעניין הלכה כתב בבא"ח שבהפסד מרובה ודאי יש לו להתיר, ואפילו בהפסד מועט המיקל לא הפסיד, מיהו בעל נפש יחמיר לעצמו ותע"ב.

איסור בראיה: יש מחמירים שאם הגוי ראה את היין, אע"פ שלא נגע בו - מחמירים שלא לשתותו. אבל מדינא ודאי שמותר. ואם הגוי הזה אינו עכו"ם אלא שאם שמעבאל, אפילו חומרה וזמדת חסידות ליכא בזה. ואם הגוי לא נתן עניו בו בכוונה אלא בהעברה בלבד דרך הליכתו בשוק, אין להקפיד אפילו

הרב עמרם אדרעי שליט"א - יועץ לשעבר לענייני כשרות המדינה הוא הנמרה. "אנציקלופדיה לכשרות המזון". "מזון מן הארץ", "מזון מן הבמה", "מזון מלאכותי", "הכשר כלים", "כשרות בפסח", "כשרות המשקאות", "חומרי עזר בתעשיית המזון וכשרותם". "מדריך לכשרות המזון". "המטבח הכשר". "שירת עמא דבר".

לאור ההלכה - מפסקי מרן הראשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו שליט"א

עוד מהלכות בין המצרים

משנכנס אב ממעטין בשמחה, על כן אין בונים בניין של שמחה או לצורך מותרות. אמנם משפחה הגרה בצפיפות, מותר להם לבנות על מנת להרחיב את ביתם, ובכל מקרה בה התחילו בבניה קודם ראש חודש - אין צורך להפסיק. וכן אם יש הכרח בדבר כגון שצריך להיכנס לדירה מיד אחר תשעה באב, יכול לסייד ביתו וכד' גם אחרי ראש חודש (חגים, עמ' 200 כה-כז).

קבלנים הבונים לציבור מותרים לבנות, אף אחר ר"ח אב, כיוון שיש בזה מצוות ישוב ארץ ישראל וכן הפסד פרנסת עובדים רבים, והוא הדין לדבר האבד (שם פסי ל).

משנכנס אב ממעטין במשא ומתן ובנוגע לאסור רק בבגדים של שמחה, כגון לצורך חתן וכלה. מכל מקום סתם משא ומתן שאינו מוכרח, ראוי שלא יעשנו, אלא אם כן כשיש חשש הפסד כספי אם תידחה הקניה לאחר תשעה באב, שמותר לקנות אף לצורך חתן וכלה (שם לב- לג).

מנהג כל ישראל שלא לאכול בשר ולשתות יין בתשעת הימים, ואפילו בתבשיל שנתבשל בו בשר ואפילו בשר עוף. אמנם בראש חודש עצמו, מותרים בבשר ויין, ואשכנזים נוהגים אף בר"ח איסור עד י' באב (שם לו).

בסעודת מצווה - מילה ופדיון הבן אף כשלא בזמנם, ובר מצוה בזמנם, ולדעת הרמ"א אף בסיום מסכת, מותרים כל הקרובים לשמחה לאכול בשר ויין. והקרובים בם אבותיו, אחיו ובניו ועוד עשרה חברים הרגילים בשמחותיו. וכל זה מותר עד ערב תשיעה באב קודם חצות. אמנם הבן אביו חי מביא מנהג שלא לאכול בשר אפילו בסעודות אלו, כיוון שקשה לצמצם במוזמנים ואפשר בדגים (שם לט - מד).

הנוהגים לטעום מהתבשילים בערב שבת משום "טועמיה חיים זכו" מותרים גם בערב בשר שקודם תשעה באב (שם מג).

נערך בידי הרב טל חיימוביץ' - ר"מ בישיבת "רינת ישראל"

הרב אהרן אליהו שליט"א - מחבר הספר "רמזים לשולחן" טבלה מס' 2

אנו שמחים להביא בפניכם טבלה נוספת מתוך הספר "רמזים לשולחן", הכולל 171 טבלאות, בהם מתומצתות כל ההלכות המרכזיות הנ"ל. פרי עטו של **הרב אהרן אליהו** שליט"א. יש כאן מהפכה בלימוד התורה שבעל פה! שיטה חדשה ומופלאה לשינון כל ההלכות המרכזיות של כל מרחבי החיים, באופן המתאים לת"ח, ולכלל הציבור - **שיטת הסימנים!**

מידי שבוע יוצגו עשרה סימנים, (בכל תא תמצות של סימן אחד), שיוכל הקורא ללמוד אותם במהלך השבוע) ולחזור על הנוטריקון ועל ההלכה פעם אחר פעם. המטרה - להגיע למצב שתוך 5 דקות תחזור על 10 סימנים!!!

וכך בנקל, עם הרבה חזרות, תהיה בקי בתוך 3 שנים בכל השו"ע.

סימן	סעגל ראשון נוטריקון	הלכה	הערות
יא	יש אומרים	החיטים, צריך שיהיו טוחן לשמן וקן שוחרין (שכופן) לשנים) לשמן, אישה יכולה לטחון לשמה, גוי לא, ואם ישראל עומד מלוקחת בגוי שפוטה	דעת הרמ"ב שצריך לומר בפיו שטוחה לשמה, ואם לא אמר - ספק אם מועיל.
יב	ד"ב גדולין	אם נתחבו הציצות אפיר ד' מצד אחד - כשרה, כי בצד השני נשאר ד' כדי עניבה. רפ"א - צריך שיהיו ב' חוטים שלמים ר"ב גדולין, ואם לאו - פסולה (הר"ת). לכן אם נתחבו ג' מצד אחד - פסולה.	השו"ע הביא את ר"ת, וכתב שיש לנהוג כמותו היוא דאפשר. נשאר ד' כדי עניבה. רפ"א - צריך שיהיו ב' חוטים שלמים ר"ב גדולין, ואם לאו - פסולה (הר"ת). לכן אם נתחבו ג' מצד אחד - פסולה.
יג	יש ג'	ציצית בשבת: אם אין בה ד' כנפות, ביטל הצוצות ואסור לצאת איתה לחוץ, אבל טלית שנזדנבה אסר אין בה תכלת, מותר לצאת בה לחוץ, ואסר כשאינה מצמר וחיוכה רק מנדנבו.	יש ג' חקרי ציצית וחסר לכנף הרבעי
יד	ד'	ציצית שעשאן גוי (שהוטיק בבגד) - פסול גם לראש"ו. ואישה ועשה" - דווקא, רמ"א - יש להחמיר לכתחילה שלא תעשה, הטיל ציצית בלא כוונה - אם אין מי אחרת לשנותה, אין לא יברך.	ציצית שעשאן גוי (שהוטיק בבגד) - פסול גם לראש"ו. ואישה ועשה" - דווקא, רמ"א - יש להחמיר לכתחילה שלא תעשה, הטיל ציצית בלא כוונה - אם אין מי אחרת לשנותה, אין לא יברך.
טו	טלית והתרתו	סותר לתתיר בציצית ולהיפוך בטלית אחר, אבל להוריד סתם אסור דהוי בזיון, אך להסיים כדי לתעיה טובים יותר מותר. להתיר הציצית	סותר לתתיר בציצית ולהיפוך בטלית אחר, אבל להוריד סתם אסור דהוי בזיון, אך להסיים כדי לתעיה טובים יותר מותר. להתיר הציצית
טז	טלית דעיר	שיעורה לכי קטן	שיעור טלית: ראשו ורוגו של קטן המהלך לבדו בשוק, רס"א, ודווקא אם גדול גם י"ג לגבשו לכמעט ויוצא בו לשוק ולא מתביש.
יז	לבוש אמנה	כלומר מלבוש נרטא, ומטוחות הנשים	סומא חייב בציצית, נשים ועבדים פטורים מסני שהזמן גרמא, דעת הרמ"א שנשים כולות להתענין, אלא שכיון שזו יודאא לא יתעסק. קטן דיודע להתכסף אבי קטה לו ציצית.
יח	יום חובתו	שמצוותה ביום	לילה אינו זמן הציצות. לרמב"ם מותר לעשות ציצית בלילה - כה"ח. שמיכת צמר יש לעשות אחת חיטות עגולה - פ"ב וכה"ח, ובהגהות "איש חיים אף בלילה. בגד של לילה פטור מן בגים.	לילה אינו זמן הציצות. לרמב"ם מותר לעשות ציצית בלילה - כה"ח. שמיכת צמר יש לעשות אחת חיטות עגולה - פ"ב וכה"ח, ובהגהות "איש חיים אף בלילה. בגד של לילה פטור מן בגים.
יט	יצרך טלית	הנושה ציצות לטלית המונחת בביתו שאין לה ציצות - תבוא עליו הברכה, כי מוציא בזה מסמכותו.	הנושה ציצות לטלית המונחת בביתו שאין לה ציצות - תבוא עליו הברכה, כי מוציא בזה מסמכותו.
כ	כשרותה	חקונה טלית מצוצות מישראל - כשרה, וקן מסחור גוי, דלא מרע נפשיה, אבל מגוי שאינו מחור - פסולה.	חקונה טלית מצוצות מישראל - כשרה, וקן מסחור גוי, דלא מרע נפשיה, אבל מגוי שאינו מחור - פסולה.

ראיתי אלו בכלבו מה שטוב מקקם שישנו אמונו בדרך קשה בשעון בה הלילו יפה ונעים. מעמן תחיה אמונה בה' ה' המיומה שנורה בה כל מי שיראה. כי כשיש ישראל נלמדים הם דבר הלכה, לא הנמנם בה, אלא אמר להמנה אחותו אל נשים שכרות לי שאחותו אסורה לי. כי יהיה ברור לו כל מי שיראה עולו הלכה לעשיה. כרוחו שנור הסכה הזה... (הקדמת מרן ה"ר)

"צדיק כתמר יפרח" - מדברי מורנו ורבנו הרב ניר בן ארצי שליט"א

המפתח לחינוך הילדים

בריאת אדם וחוה היתה בריאה מיוחדת מאוד, כמלאך בגוף אדם - ללא יצר הרע. אלא, שלמלאך אין בחירה חופשית ויש לו פעולה אחת ומחשבה אחת. ואילו לאדם הראשון היתה בחירה.

מטבע האדם שהוא חושב ומתכנן מה לעשות ויש לו, בניגוד למלאך, בחירה חופשית.

בתחילת הבריאה הקב"ה תכנן שהאדם יעשה רק טוב. הילדים שיהיו אמורים להיוולד מאדם וחוה לפני החטא, היו יכולים להיות זכים כמוהם וללא שוחפות היצר הרע. ללא כעס ורוגז, ללא שקרים ולשון הרע, ילדים זכים וטהורים, בלי שום הפרעה ללימוד תורה, לתפילה, לשמחה כל הזמן - ממש עולם של גאולה. לצערנו, בגלל חטא אדם הראשון, הרע התערב בטוב ומאז כל הילדים נולדים מעורבים מטוב ורע. הקב"ה יחד עם האב והאם שותפים מקודשים ביצירת הוולד, אך לאחר החטא - היצר הרע שותף עם הוא. בגיל 13 מקבל הילד היהודי מלאך טוב שידריך אותו, אך מרגע הלידה ועד גיל 13 הורים מחנכים אותו, כשעדיין אין לו מלאך טוב שידריך אותו לדרך הטובה.

וכך נאמר: "לפתח חטאת רובץ" - כלומר, היצר הרע מגיע לתינוק מיד עם היוולדו. החשיבות של היצר הרע היא שהוא דוחף את הילד להתפתח, לאכול טוב, ללמוד, לשחק, ללכת. אך יגיע שהוא עוד ילד קטן ואין לו דעת לבחור, עדיין לא קיבל מלאך טוב שידריך אותו.

מי מחליף את המלאך הטוב?

צריך להבין את חשיבותם של הורים לפני גיל המצוות, שהרי עד אז הם "מחליפים" את המלאך הטוב. אם הורים מחנכים את הילד בדרך ישרה וטובה - הבגיעו לגיל 13, לאחר שהורגל כבר בדרך זו - הילד יקבל עזרה נוספת מהיצר הטוב. יסוד ההצלחה בחינוך - הוא כאשר הילד עוד קטן ולפני גיל בר מצוה. הצלחה זו תלויה בכך שההורים יהיו מאוחדים בדעתם והכסמהם כיצד לחנך את הילד. אם ההורים מאוחדים ועומדים יחד על עקרונות מסוימים ולא מוותרים לילד, הילד יקבל את אותם עקרונות חינוכיים ויתרגל אליהם.

אם ההורים מאוחדים ומסומים יחד על עקרונות מסוימים ולא מוותרים לילד, הילד יקבל את אותם עקרונות חינוכיים ויתרגל אליהם.

אך צריך לדעת שהדבר דורש התמדה של ההורים, עד שהילד יתרגל להפסיק עם התנהגותו הפסולה. וחשוב הוא שעל כל התנהגות שאינה טובה - ההורים לא מוותרים. ולהיפך, על דבר טוב - עליהם להתמיד.

במחמאה ופרגון, וכך הילד גדל ישר. לדוגמא, אם אין אחדות והאם מפנקת והאב כעסן, או הפוך, הילד ילמד מה הוא יכול להרוויח מכך. הוא לומד להתחכם ולא להיות ישר. וצריך לזכור שהמצווה הראשונה והחשובה ביותר להורים - היא להביא ילדים לעולם ולחנכם לתורה ויראת שמים. על כן מוטלת על ההורים האחרונות לאחד את מחשבותיהם ודעתם בחינוך הילדים, כמו שחשוב לאהוב את הילד ולחבק אותו. ההורים צריכים לוותר זה לזה ולא לערב רגש ורחמים. שאם אין דעה אחידה של ההורים, הילד יוצא מבולבל, שבמקום להחליש את הרע ולחזק את הטוב - מחזקים אצלו את שני הצדדים גם יחד, ומזה הילד מתבלבל. לעומת זאת, כאשר ההורים מתמידים בדרך אחת, הילד מקבל אותה התייחסות מהאב ומהאם - או אז אין לו לאן לפנות והוא ילך על פי דרכם ולא יחפש פתרונות בחוץ. הילד בדרך כלל מציית ל"מ רצונו באהבתם של הוריו. אך כשאין אחידות בין ההורים והאם מוותרת והאב לא, הבן ילך עם האם והאב כועס יותר, אז נוצר ויכוח בין האב והאם, הילד מקבל ביטחון בדרך רעה זאת ומנצל זאת לטובתו.

עוד דבר חשוב ביותר הוא לדעת שמכות אינן כלי חינוכי. מכות גורמות טראומה לילד והוא גורר זאת כל ימי חייו, שהרי כשאדם מכה, הוא כועס, ואז ייצר הרע מעורב במעשה. הילד שהוכה גדל עם שנאה וכעס על ההורים המכים ואז קשה יותר לחנך אותו.

לעומת זאת, דיבור והסבר לילד, בשהוהרים מאוחדים ולא מוותרים, תקיפים ורציניים, גורם לילד להיכנע. אך מכות אינן מועילות. באופן כזה הילד רואה להתנקם ונהיה מלא בתחבולות ופסנוסים וכדי לא לקבל מכות הוא מתחיל לשקר, לעשות דברים עקומים ולא להודות. כך הוא לומד דבר לא ישרה, שמשפיעה על חיי.

דרך החינוך הטובה ביותר, היא התמדת ההורים בדעה ודרך אחת, ברציונות לגבי דברים אסורים, במחמאות ופרגון לדברים טובים, כל זה עד לגיל 13. עד לגיל זה, עיקר האחריות של ההורים. בגיל 13 עם ערך טוב ונפש טובה, הוא מקבל הרבה כוחות להמשיך הלאה במסילה הנכונה. הוא עובר את הבגרות בקלות וממשיך בחיי בדרך הטוב, דרך ארץ, יראת ה' ואהבת הבריות.

יהי רצון שנזכה לגדל את בנינו בדרך הטובה, הנכונה והישרה ומתוך כך נזכה לגאולה השלמה ברחמים.

מכות גורמות טראומה לילד והוא גורר זאת כל ימי חייו, שהרי כשאדם מכה, הוא כועס, ואז ייצר הרע מעורב במעשה. הילד שהוכה גדל עם שנאה וכעס על ההורים המכים ואז קשה יותר לחנך אותו.

הלכה וטעמה - הרב ציון בן ארצי שליט"א

מוקצה מחמת חסרון כיס

למדנו בעבר שחכמים אסרו לטלטל דברים מסוימים משום מוקצה. זאת אומרת משום שהאדם הקצה והסיח דעתו מלהשתמש בהם בשבת. הפעם נלמד על **"מוקצה מחמת חסרון כיס".**

מוקצה מחמת חסרון כיס, פירושו - חפץ שהקצתי אותו משימוש מפאת חשיבותו ומחשש שיתקלקל. הגמרא מביאה מספר דוגמאות לכך: סכין של מילה, סכין שחיטה וכלי אומנות. המכנה המשותף של כולם הוא שהם כלים יקרים ועדינים שאדם נמנע מלהשתמש בהם לתשמישים אחרים מחשש שיתקלקלו.

כלי שמלאכתו לאיסור להשתמש בו לדברים אחרים מחשש שיתקלקל הרי הוא מוקצה מחמת חסרון כיס ואסור לטלטלו כלל אף לצורך גופו ומקומו.

האם טבעת יהלום, שעון יקר וכד' הם מוקצה מחמת חסרון כיס? לפי המבואר למעלה נבין, שמוקצה מחמת חסרון כיס שייך רק בכלי המשמש לדבר שאסור לעשותו בשבת כסכין שחיטה וכלי אומנות (וגם סכין של מילה למרות שמותר למול בשבת תינוק ביום השמיני. מכל מקום, בבין המשמשות בכניסת השבת אסור למול, וכיון שהקצה אותו בזמן זה, הוקצה לכל השבת (כמו שנלמד בעתיד ב"ה). כלים אלו אמנם מקצה אותם מדעתו אלא שימתש בהם כלל בשבת. שהרי להשתמש בהם למלאכתם, כגון לשחוט - אסור בשבת, ולהשתמש בסכין לחתוך בם לחם וכדו', גם אין בדעתו שהרי הוא מקפיד שלא להשתמש בה לדברים אחרים שלא תיפגם. אבל בכלי יקר, שמלאכתו להיתר, אמנם מקפיד שלא להשתמש בו תשמישים שאינו עומד להם כדי שלא יתקלקל אבל מכל מקום הרי ראוי להשתמש בו למלאכתו ואינו מקצה אותו מלהשתמש בו בשבת. ולכן דעת רוב הפוסקים שאין מוקצה מחמת חסרון כיס בכלי שמלאכתו להיתר אולם כל זה נכון בכלי שמלאכתו להיתר שיש לו שימוש בשבת. מחמת שיש לו שימוש בשבת, הרי אינו מקצה דעתו ממנו. אבל אם החפץ אינו עומד לטלטול בשבת, גם בכלי שמלאכתו להיתר שייך מוקצה מחמת חסרון כיס. ולכן, תמונה יקרה שמקפידים שלא לטלטלה מחשש שתשבר או כלי גדול וכבד שנמנעים מלהזיז אותו מחשש שיתקלקל, הרי הוא מוקצה מחמת חסרון כיס (משנה ברורה, חזו"א ועוד). אולם בילקוט יוסף נראה שמקל בזה). והוא הדין, כלים שבחנות שעומדים למכירה, שבעל הבית מקפיד שלא להשתמש בהם כלל, כדי שיראו כחדשים, הרי הם מוקצים מחמת חסרון כיס, למרות שמלאכתם להיתר. וכן מי שקנה כלי ובדעתו להחזיר או להחליפו ומחמת כן מקיפד שלא לחתוך בה כדי שהמוכר יקבלו בחזרה, הרי הוא מוקצה מחמת חסרון כיס. **האם מוקצה מחמת חסרון כיס אסור בטלטול גם אם האדם צריך למקומו?** בראשונים מבואר שמוקצה מחמת חסרון כיס אסור בטלטול לצורך גופו (פירוש לצורך שימוש בו).

ה"בית יוסף" למד מדבריהם שכל שכן אסור לטלטלו גם צריך רק את מקומו. אולם בספר "נזירות שמשון", חלק על כך ודעתו להתיר לטלטל לצורך מקומו. טעמו, משום שאמנם האדם מקצה אותו מלהשתמש בו שלא יתקלקל, אבל הרי אינו מקצה אותו מלטלטלו לצורך מקומו. אולם, כל הפוסקים הסכימו כדברי הבית יוסף, משום שהאדם, מן הסתם, מקפיד שלא לטלטלו סתם גם לצורך מקומו אלא מניח אותו במקום שמור (עיין הגהות רע"א ובשו"ת תפלה למשה סי' ט"ז).

לסיכום: כלי שמלאכתו לאיסור, שמקפיד שלא להשתמש בו לדברים אחרים מחשש שיתקלקל, הרי הוא מוקצה מחמת חסרון כיס ואסור לטלטלו כלל אף לצורך גופו ומקומו. וכן כלים שעומדים לסחורה, ומקפיד שלא להשתמש בהם, הרי הם מוקצים מחמת חסרון כיס, אף שמלאכתם להיתר, לפי שאין דעתו להשתמש בהם כלל בשבת (ולדעת ה"ילקוט יוסף", משום שכיון שעומדים לסחורה - הרי מלאכתם לאיסור).

המקדש ואורו - הרב יראשל שנהב שליט"א - ר"מ בישיבת "רינת ישראל" תלמים

עבדו את ה' בשמחה

גם בדקות הספורות שלפני החורבן, המשיכה העבודה בבית המקדש. הגמרא (תענית כ"ט) מספרת, שכאשר פרצו הרומאים למקדש, עמדו הלווים על הדוכן ושרו את המזמור: "אל נקמות ה' אל-נקמות הופיע". הם לא הספיקו לסיים את המילים האחרונות: "יעצימות (ישמידם) ה' אלוקינו", עד שהגרגם האויבים. בילקוט **"מעם לועז"** (פ' ואתחנן) מוסיף דבר נפלא, שאם היו מסיימים את המילים: "יעצימות ה' אלוקינו" - לא היו האויבים יכולים לפגוע בהם. במאמר שלפנינו נברר בעז"ה, מי הם המשוררים ומה משמעותה של השירה?

המשוררים והשוערים

השירה היא נחלת **שבט לוי**, ברם לא כולם היו עוסקים בשירה בבית המקדש. הלווים נחלקים לשתי קבוצות: **א.** משוררים **ב.** שוערים - הממונים על פתיחת ונעילת דלתות העזרה. האם מותר למשורר לסייע לחברו השוער, כדי להקל עליו את העבודה? הגמרא (מסכת ערכין י"א) מספרת על **רבי יהושע בן חנניה הלוי**, שהיה משורר ורצה לסייע לרבי יותנן חברו בנעילת השערים, אך חברו מנע אותו ואמר לו שאסור לוקי לסייע בתפקיד שאינו שלו.

רשיון עליה לדוכן

במסכת ערכין נחלקו הָתַנאים במשנה, למי מותר לנגן על הדוכן: **א.** לדעת **רבי מאיר** היו המנגנים בביהמ"ק **עבדי** כהנים, ולדעתו אין חשיבות לייחוס של המנגנים. **ב.** לדעת **רבי יוסי** היו המנגנים ישראלים משפחות מיוחסות, שלא התערב בהם חלל או ממזר. **ג.** לדעת רבי חנינא בן אנטיגנוס, היו המנגנים לווים בלבד. **הרמב"ם** פוסק (הלכות כלי המקדש ע"ג), שרק לווים או ישראלים מיוחסים רשאים לעלות לדוכן. והטעם לכך, כיון שלפי ההלכה מותר לכהן להתחתן עם אשה שאביה עולה לדוכן לנגן, כי זו הוכחה לכשרותה, משום כך עלו המנגנים לדוכן דוקא ממשפחות מיוחסות.

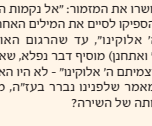

הכינור באדיבות מכון המקדש

אין שמחה אלא ביין

איתמי שרים הלווים על הדוכן? הגמרא במסכת ערכין (דף י"א) אומרת שהלווים שרו על הדוכן רק בשעת הקרבת **עולה ושלמים**, ברם לא בכל קרבן עולה שרים הלווים על הדוכן. רק בקרבן **עולת ציבור**, **שחייבים** הציבור להקריבו, כגון עולות התמיד והמוסף, היו עולים הלווים לדוכן.

כמו כן מציינת הגמרא שם, שהשירה בקרבן שלמים, היא **בשלמי ציבור** של חג השבועות. מעניין שהלווים פותחים את פיהם בשירה רק **בשעת נסוך היין** (שמתלווה לקרבנות אלו) על גבי המזבח. רבי שמואל בר נחמני במסכת ברכות (דף ל"ח), לומד הלכה זו מלשון הפסוק בדברי הגמל בפמל שוופטים ט, יג): "החדלתי את תירושי (היין של) המשמח אלקים ואנשים". כיון שלבורא עולם אין שמחה ביין עצמו. מסיק רבי שמואל בר נחמני שהשירה שהיא שמחתו של בורא עולם נאמרת בשעת ניסוך היין על המזבח.

סיפור לשבת

העושר אינו בא אלא בהיסח הדעת

כל מעלה וגדולה ועושר, לא זוכה בה האדם אלא בהיסח הדעת שאם לא יבקשנה ולא ירדפנה אז תבוא מאליה, ואם ירדפנה להשיגה תברח ממנו.

ומעשה באדם אחד חשוב שנהפך עליו הגלגל, והיה בעירו אדם אחד עשיר גדול ונדיב מאוד. יום אחד בהיות העני דחוק הרבה, והיה זקוק לעשרה דינרים. חשב בלבו, שמא אלך אצל אותו עשיר נדיב ואקח ממנו עשרה דינרים, אז בהלוואה או במתנה. אמנם כשבא העני להיכנס לבית העשיר לא הניח לו השומר להיכנס, כי לא היה מכירו, והוכרח לחכות בחוץ סמוך לשער, עד שיצא העשיר מביתו ללכת לעבודתו. ישב לו העני ליד הכותל מתחת לחלון, והנה קרה מקרה והשפחה אם בית העשיר זרקה דבל מהחלון לרחוב, והיות שלא ידעה שיש אדם היושב מתחת לחלון, נשפך הזבל על העני, ויצטער מאוד, ומרוב צערו קם ממקומו לחזור לביתו.

בעת שהלך מיודענו באותו רחוב שישב בו, והנה דבר פלא, מצא במאמצע הרחוב מרגלית אחת יקרה. הנני ממש רקד מרוב שמחה והלך ומכרה באלף זהובים. והיה העני שמח ממנו מעשרה דינרים, אך כשהגיע לא מצא אותו יום את השומר, והדלת היתה פתוחה. כשבא להיכנס עודנו בספ עמד ולא נכנס, כי עלה במחשבתו רעיון. אמר הנני בלבו: טוב שאלך ואשב תחת אותו חלון שישבתי בו קודם, ואחכה עד שתשליך השפחה הזבל מהחלון ויבוא עלי, כדי שאהיה כאשפה, ואז הקב"ה יקיים את המאמר: "מאשפות ירים אביון", ויזמין לי מציאה יקרה כמו שהזדמן לי לפני שנתיים. וכן עשה, הלך ישב תחת אותו חלון, וחכה להשלכת הזבל, ולאחר שעתיים יצא העשיר מביתו ומצאו יושב בארץ. נגש אליו העשיר ושאלו: "למה אתה יושב בחוץ ולא נכנסת אצלי? הלא היום השומר אינו זאין מי שימנע אותך להכנס?" אמר לו: "אני לא באתי אצלך, אלא באתי כדי שיעשיני אשפה. כי לפני שנתיים הייתי פה", וסיפר לו כל מה שעבר עליו. "ולכן, אני מחכה כדי שיתקיים בי המאמר: "מאשפות ירים אביון", ואמצא את המציאה". עגן לו העשיר: "טועה אתה בדמיונך. ענין האשפה והמציאה באו לך בהיסח הדעת, ולא התבוננת שיעשיך אשפה, ולא חשבת שתמצא מציאה, אלא באה לך מן השמים. אך עתה שאתה רוצה להשיג זה מרצונך, לא תשיג, לא אשפה ולא מציאה, אלא זו זוז יברחו ממך. לכן אל יחשוב האדם אם יעשה כך או כך יגיע לגדולה או לעושר, כי רק בהיסח הדעת הקב"ה ברחמיו, "מקים מעפר דל, מאשפות ירים אביון, להושיבי עם נדיבים". יהי רצון שיקיימים בנו המאמר: "ויתן לו מידו הרחבה, ולא נצטרך לשום בשר ודם, שתמנהם מעוטה והרפתם מרובה, ואל יביאנו לידי נסיון, אמן".

חשב אותו עני ללכת אצל העשיר ולקחת ממנו עשרה זהובים, אך כשהגיע לא מצא אותו יום את השומר, והדלת היתה פתוחה...